

Тушинська О.О. Організаційно-педагогічні умови формування соціально-громадянської компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства. Актуальні проблеми початкової освіти : теорія і практика : збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науковопрактичної конференції (24 жовтня 2023 року) / за заг. ред. О. Гордієнко. Житомир, 2023. С. 143-146.

О.О. Тушинська,
студентка ННІ педагогіки;
науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови, **Рудницька Н.Ю.,**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Організаційно-педагогічні умови формування соціально-громадянської компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства

Постановка проблеми: Соціально-громадянська компетентність є важливою складовою розвитку особистості, особливо в дітей старшого дошкільного віку. Краєзнавство може виступати як один із засобів формування цієї компетентності. Проте існують певні організаційно-педагогічні умови, які впливають на ефективність цього процесу. В сучасних програмах розвитку дітей дошкільного віку чітко визначені завдання, зміст педагогічної діяльності та показники засвоєння змісту дітьми дошкільного віку [1, с. 258 – 259].

Старший дошкільний вік відіграє особливу роль у розвитку дитини: у цей період життя розвивається довільність всіх пізнавальних процесів (сприйняття, мислення, уваги, пам'яті, уяви та мови), починають формуватися нові психологічні механізми діяльності та поведінки, закладаються основи світогляду та світосприйняття майбутньої особистості, формується стійка структура мотивів, зароджуються нові соціальні потреби та соціальні позиції та відносини, у тому числі й у позиції громадянина [3, с. 224 – 225].

Багато педагогів приділяли належну увагу ролі громадянської позиції, як-от: Сковорода Г., Ушинський К., Грінченко Б., Сухомлинський В., Тронько П., Шевченко Ф., Дмитрієнко М., Гайда Л.

Мета статті полягає в розкритті організаційно-педагогічних умов формування соціально-громадянської компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства.

Виклад основного матеріалу. Дошкільна освіта виступає першим кроком у системі неперервної освіти, і від того, який старт надається малюкові, значною мірою визначається якість і темпи його особистісного розвитку, формування цінностей та розуміння світу, яке стане характерним для нього як дорослої особистості [4, с. 11].

Організаційно-педагогічні умови – це умови і фактори, які впливають на ефективність навчання та виховання дітей у виховних закладах. Ці умови поєднують різні аспекти організації навчального процесу та його педагогічних аспектів.

Мета учасників педагогічного процесу полягає в пошуку ефективних методів, прийомів та засобів формування соціально-громадянської компетентності дітей.

Створення відповідних організаційно-педагогічних умов допоможе підняти якість і ефективність роботи дошкільників.

Цей процес буде ефективним, якщо брати до уваги такі організаційно-педагогічні умови:

- врахування вікових особливостей та індивідуального рівня сформованості соціально-громадянської компетентності;
- використання ігор та вправ, що будуть активізувати потреби дитини в дотриманні норм формування соціально-громадянської компетентності;
- аналіз, оцінка та корекція результатів процесу формування соціально-громадянської компетентності в дітей старшого дошкільного віку.

Першою педагогічною умовою є врахування вікових особливостей та індивідуального рівня сформованості соціально-громадянської компетентності кожної дитини.

Індивідуальний підхід до дітей дошкільного віку полягає у визнанні індивідуальності дитини, врахуванні в освітньому процесі її індивідуальних відмінностей, що забезпечує повноцінний особистісний розвиток.

Для ефективності формування соціально-громадянської компетентності старших дошкільників необхідно дотримуватись таких умов реалізації індивідуального підходу до дітей:

- вивчення та аналіз вікових та індивідуальних особливостей дітей старшого дошкільного віку;
- постановка цілей, завдань і добір форм, методів, прийомів роботи з дітьми;
- створення розвивального середовища з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.

Другою і не менш важливою організаційно-педагогічною умовою є використання ігор та вправ, що будуть активізувати потреби дитини у формуванні соціально-громадянської компетентності.

Застосування дидактичних ігор, ігрових занять і методик допомагає підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу дітьми, урізноманітнити їх навчальну діяльність і зробити її більш захопливою [2, с. 29 – 30].

Для забезпечення того, щоб дидактичні ігри були ефективними та відповідали інтересам дітей, педагог має відбирати їх відповідно до програми дошкільного закладу для кожної вікової групи, враховуючи зміст завдань, рівень складності ігрових завдань і дій.

Третьою організаційно-педагогічною умовою є залучення засобів краєзнавства для формування соціально-громадянської компетентності на заняттях. Сюди входить:

- розробка занять відповідно до мети та завдань навчання та виховання старших дошкільників;
- організація дидактичних ігор та вправ у вільний для дітей час;
- наявність навчального змісту, різноманітність методів, прийомів.

Висновок. Отже, ефективність формування соціально-громадянської компетентності в дітей старшого дошкільного віку засобами краєзнавства залежить від дотримання певних організаційно-педагогічних умов, які вихователь має правильно визначити та створити.

Список використаної літератури

1. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі. Київ : Вища школа, 2002. 407 с.

2. Бінюк А. В. Дидактичні ігри для дошкільнят. *Волинський національний університет імені Лесі Українки. Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації*. 2022. С. 29 – 30.

3. Лазаренко Г. М. Художньо-естетичний смак дітей старшого дошкільного віку та особливості його вияву. *Науковий вісник Криворізького національного університету. Серія: "Педагогіка вищої та середньої школи"*. 2014. Вип. 41. С.224 – 225.

4. Тарабасова Л.Г. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: методичні рекомендації. Дніпропетровськ, 2016. URL: <https://www.dano.dp.ua/attachments/article/320/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf> (дата звернення: 01.10.2023).